

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava 2014. Ovaj prevod je nastao uz podršku Fiducijarnog fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Tekst prevoda ne obavezuje Sud. Za sve dodatne informacije pročitajte ceo tekst obaveštenja o autorskom pravu na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2014. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe Cour européenne des droits de l'homme, 2014. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Sažetak predmeta iz sudske prakse br. 165

Jul 2013.

Vona protiv Mađarske – 35943/10

Presuda od 9. jula 2013. [Drugo odeljenje]

Član 11.

Član 11. stav 1.

Sloboda udruživanja

Raspuštanje udruženja umešanog u organizovanje mitinga protiv Roma i paravojno paradiranje: Konvencija nije prekršena

Činjenice – Podnosilac predstavke bio je predsednik udruženja Mađarska garda (u daljem tekstu: Udruženje), koje su u maju 2007. osnovala deseterica pripadnika političke stranke Pokret za bolju Mađarsku (*Jobbik Magyarorszáért Mozgalom*), koje je proklamovalo kao svoj cilj očuvanje mađarskih tradicija i kulture. U julu 2007. godine Udruženje je osnovalo pokret Mađarska garda (u daljem tekstu: Pokret), čiji je cilj definisan kao „odbrana Mađarske, koja je u fizičkom, duhovnom i intelektualnom smislu sasvim oslabljena i lišena odbrane”.

Ubrzo po osnovanju, Pokret je počeo da sprovodi aktivnosti koje nisu bile u skladu s njegovim osnivačkim statutom, uključujući organizovanje svečane zakletve 56 gardista u Budimskom dvorcu u avgustu 2007. Vlasti su zahtevale da Udruženje okonča te svoje nezakonite aktivnosti. U novembru 2007. podnosilac predstavke je obavestio vlasti da su nezakonite aktivnosti obustavljene i da će osnivački statut Udruženja biti na odgovarajući način modifikovan. Međutim, članovi Pokreta obučeni u uniforme potom su održavali skupove i manifestacije širom Mađarske, uključujući sela s velikom romskom populacijom i pozivali su na odbranu etničkih Mađara od takozvanog ciganskog kriminala. Posle incidenta koji se zbio u decembru 2007. godine, kada je policija odbila da dozvoli marš kroz ulicu u kojoj su nastanjene romske porodice, vlasti su zatražile sudske rešenje o raspuštanju Udruženja. To rešenje je izdato u decembru 2008, da bi u julu 2009, posle dve nove manifestacije koje je organizovao Pokret, tim rešenjem bio obuhvaćen i sam Pokret; tako je odlučeno u presudi koju je potom potvrdio Vrhovni sud.

Pravo

(a) *Prihvatljivost* – Član 17: Država je tvrdila da predstavka treba da bude proglašena neprihvatljivom zato što je *ratione materiae* inkompatibilna sa Konvencijom u svetlosti člana 17, zato što je Udruženje obezbedilo institucionalni okvir za izražavanje rasne mržnje prema Jevrejima i Romima. Evropski sud je,

međutim, primetio da se predstavka koju je podnosilac podneo odnosi na raspuštanje Udruženja, suštinski, zbog manifestacija koje su na unutrašnjem nivou proglašene nezakonitima i koje nisu prouzrokovale nijedan akt nasilja. U tim aktivnostima nije *prima facie* ispoljen nijedan čin, tj. radnja koja bi bila usmerena ka poricanju bilo kog prava ili sloboda ustanovljenih Konvencijom, niti bilo kakva namera podnosioca predstavke da pruži izgovor ili opravdanje, odnosno propagandu za totalitarne stavove. Saglasno tome, ova predstavka nije mogla da se tumači kao zloupotreba prava na predstavku u smislu člana 17.

Zaključak: prethodni prigovor odbačen (jednoglasno).

(b) *Suština stvari* – Član 11: Raspuštanje Udruženja na čijem je čelu bio podnosilac predstavke, a potom i samog Pokreta, predstavljalo je mešanje u pravo podnosioca predstavke na slobodu udruživanja. To mešanje je bilo propisano zakonom i težilo je cilju osiguranja javne bezbednosti, sprečavanja nereda i zaštite prava drugih.

Iako se u ovom slučaju radilo o raspuštanju jednog udruženja i pokreta, a ne o raspuštanju političke stranke, Evropski sud je priznao da društvene organizacije, kao što je organizacija ovog podnosioca predstavke, mogu imati važnu ulogu u oblikovanju strateške politike i političkih programa. On je ponovio da Država nije morala da čeka da politički pokret posegne za nasiljem da bi tek tada intervenisala. Čak i ako politički pokret nije pokušao da osvoji vlast i ako opasnost od njegove politike nije bila u dovoljnoj meri neposredna, Država je imala pravo da preduzme preventivne mere da bi zaštitila demokratiju čim je ustanovljeno da je taj pokret počeo u javnom životu da preduzima konkretne korake u cilju sprovođenja politike koja je u potpunom neskladu (inkompatibilna) sa standardima Konvencije.

Iako se na mitinzima nije dogodilo stvarno nasilje, aktivisti su marširali kroz sela odeveni u uniforme u vojničkom stilu, u formaciji nalik na vojničku, uz odgovarajuće pozdrave i komande. Takvi skupovi su mogli poslati poruku da su njihovi organizatori voljni i kadri da posegnu za paravojnom organizacijom i uz njenu pomoć ostvare svoje ciljeve. Pored toga, ta paravojna organizacija podsećala je na mađarski nacistički pokret (pokret Strelastog krsta) koji je činio okosnicu režima odgovornog za masovno istrebljenje Roma u Mađarskoj. S obzirom na istorijsko iskustvo – kao što je iskustvo Mađarske u jeku vlasti Strelastog krsta – oslanjanje Udruženja na paravojne demonstracije u kojima se izražava rasna podela i implicitno poziva na akciju zasnovanu na rasnim načelima moralo je delovati zastrašujuće na pripadnike jedne rasne manjine, čime je prekoračen obim zaštite koju Konvencija pruža slobodi izražavanja ili slobodi okupljanja. Zaista, jedan takav paravojni marš premašio je puko izražavanje uznemirujuće ili uvredljive ideje, ako se ima na umu fizičko prisustvo preteće grupe organizovanih aktivista.

Što se tiče raspuštanja Udruženja, nije imalo nikakvog značaja to što same te demonstracije, zasebno sagledane, nisu bile nezakonite, zato što su prava priroda i ciljevi Udruženja postali očigledni tek u svetlosti stvarnog ponašanja (učesnika) tih demonstracija. Zaista, čitav niz skupova organizovanih da bi se, navodno, „ciganski kriminal“ držao na distanci paravojnim paradama mogao je dovesti do toga da se stvarno sprovodi politika rasne segregacije. Iako zalaganje za antidemokratske ideje samo po sebi nije dovoljno da bi se zabranila jedna politička stranka, još manje udruženje, sve te okolnosti sagledane zajedno – posebno koordinisane i planirane akcije Pokreta – predstavljale su dovoljne i relevantne razloge za preduzimanje takve mere. Stoga su argumenti koje su izneli organi vlasti mađarske države bili relevantni i dovoljni da pruže dokaz kako je raspuštanje uistinu odgovaralo društvenoj potrebi koju je trebalo hitno rešiti.

Pretnja koju je Pokret predstavljao mogla se delotvorno eliminisati samo ukidanjem organizacione podrške koju je Pokretu pružalo Udruženje. Šira javnost

je čak mogla steći utisak da Država daje svojevrsnu legitimaciju takvoj pretnji da su vlasti nastavile da se mire sa aktivnostima Pokreta i Udruženja time što bi podržale njihovo zakonito postojanje. To bi značilo da je Udruženje, izvlačeći korist iz prerogativa koje mu je donela činjenica da je bilo zakonski registrovano, moglo da nastavi pružanje podrške Pokretu, čime bi Država indirektno olakšala orkestriranje kampanje za mitinge. Konačno, budući da ni Udruženju, ni Pokretu ni njihovim pripadnicima, koji nisu sprečeni da nastave bavljenje političkim aktivnostima u nekom drugom obliku, nije bila izrečena nikakva dodatna kazna, Evropski sud je zaključio da odluka o raspuštanju nije bila nesrazmerna.

Zaključak: nije bilo kršenja Konvencije (jednoglasno).

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava
Ovaj sažetak je sastavio sekretarijat Suda i on ne obavezuje Sud.

Kliknite ovde da biste pristupili [Informativnim beleškama o sudskoj praksi](#)

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2014.

Engleski i francuski jezik su službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava. Ovaj prevod je realizovan uz podršku Trast fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud snosi bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. Može se preuzeti iz baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud prosledio. Može se objavljivati u nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede ceo naslov predmeta, zajedno s navedenom naznakom o autorskim pravima i uz pominjanje Trast fonda za ljudska prava. Molimo vas da kontaktirate publishing@echr.coe.int ukoliko nameravate da koristite bilo koji deo ovog prevoda u komercijalne svrhe.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2014.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2014.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.